

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul a fost elaborat de către un grup de lucru format din reprezentanții autorităților din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, constituit prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 27/2022 cu privire la coordonarea unitară a procesului de elaborare a programelor de dezvoltare sectoriale în cadrul MAI, cu suportul autorităților din sistemul managementului integrat al frontierei de stat și a partenerilor de dezvoltare.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Programul de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025 (în continuare – *Program*) derivă din Strategia de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030 (în continuare – *Strategie*) și contribuie la implementarea acesteia, în particular, a direcției prioritare – Consolidarea și menținerea unui nivel înalt de securizare a frontierelor.

Managementul integrat al frontierei de stat, ca de domeniu de activitate al Ministerului Afacerilor Interne, începând cu anul 2011, a fost dezvoltat în conformitate cu prioritățile stabilite în 3 documente de politici publice succesive în domeniu.

Astfel, Programul asigură o continuitate logică, eficientă și în același timp necesară a procesului de asimilare a modelului de gestionare europeană integrată a frontierelor. Cadrul normativ european privind gestionarea frontierelor este adaptat neîntârziat la noile provocări și tendințe în materie de securitate, în rezultat, prin Decizia nr. 2/2019 a Consiliului de Administrație al Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (în continuare – *FRONTEX*) a fost aprobată Strategia tehnică și operativă pentru gestionarea europeană integrată a frontierelor, care în esență, obligă statele membre a Uniunii Europene de a adopta strategii naționale în corespundere cu prevederile acesteia.

Intenția Republicii Moldova de a deveni stat membru al Uniunii Europene, angajamentele în domeniul securității frontaliere care se conțin atât în Acordul de Asociere, cât și în Agenda de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova pentru anii 2021-2027, precum și beneficiile aplicării managementului integrat al frontierei, constituie fundamentul dezvoltării domeniului în țară.

Programul detaliază și concretizează acțiunile ce urmează a fi realizate pentru atingerea obiectivelor din Strategie, furnizând soluții pe termen mediu pentru eradicarea celor mai stringente probleme din domeniul managementului integrat al frontierei de stat, cum ar fi: migrația ilegală și criminalitatea transfrontalieră; formarea rândurilor la traversarea frontierei de stat; nivelul redus de asigurare a securității la obiectivele de importanță majoră a statului.

Spectrul de măsuri desfășurate de către autoritățile din cadrul sistemului managementului integrat al frontierei de stat se vor alinia bunelor practici la nivel european, respectiv Republica Moldova va fi recunoscută drept țară cu un nivel ridicat de securitate frontalieră, inclusiv furnizor de securitate în regiune.

Calitatea controlului frontierei de stat va crește datorită intervențiilor planificate atât în materie de proceduri de operare cât și sub aspectul dotărilor, acestea însă, necesită a fi susținute prin asigurarea unui număr suficient de resurse umane motivate, pregătite și instruite în conformitate cu ultimele evoluții pe latura securității.

Totodată, având în vedere perioada propusă pentru implementarea Programului, a condiționalității partenerilor de dezvoltare pentru finanțarea proiectelor demarate, precum și în vederea atingerii cât mai rapide a indicatorilor stabiliți în planul de acțiuni pentru implementarea Programului, se propune ca această hotărâre să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, or, în conformitate cu art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative: *„Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.”*

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Aprobarea Programului de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025 va asigura dezvoltarea în continuare a modelului de gestionare europeană integrată a frontierelor în Republica Moldova sub umbrela unui document de politici integrat. Implementarea Programului va asigura un mediu eficient pentru interoperabilitate, schimbul de date, analiza de risc, analiza informațiilor, eficientizarea controlului și dezvoltarea infrastructurii frontierei de stat.

Consolidarea și menținerea unui nivel înalt de securizare a frontierelor, direcție prioritară din Strategie, urmează a fi atinsă prin realizarea acțiunilor specifice divizate în 3 obiective generale, după cum urmează:

- 1) vulnerabilitate redusă a frontierei de stat bazată pe o cunoaștere deplină a situației;
- 2) frontieră de stat sigură, securizată și funcțională;
- 3) capacități susținute pentru realizarea eficientă a managementului integrat al frontierei de stat.

Acțiunile din Planul de acțiuni privind implementarea Programului de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025 (în continuare – *Plan*) sunt particularizate la rândul lor pentru următoarele obiective specifice;

- 1) dezvoltarea, până în anul 2025, a capacităților instituționale de analiză a riscurilor și informațiilor pentru evaluarea vulnerabilităților pornind de la

situația real creată;

2) asigurarea aplicării mecanismului interinstituțional de control al calității în domeniul managementului integrat al frontierei de stat din anul 2023;

3) sporirea surselor informaționale pentru cunoașterea deplină a situației la frontiera de stat până în anul 2024;

4) sporirea calității controlului la trecerea frontierei de stat și diminuarea timpului de așteptare în punctele de trecere a frontierei de stat, prin optimizarea proceselor până în anul 2025;

5) dezvoltarea și aplicarea graduală a instrumentelor de supraveghere a frontierei de stat;

6) consolidarea capacităților Poliției de Frontieră în domeniul securității aeronautice până în anul 2024;

7) sporirea gradului de acoperire a frontierei de stat cu personal calificat raportat la practicile europene până în anul 2025;

8) dotarea graduală cu tehnologii moderne de control al frontierei de stat și asigurarea sustenabilității managementului integrat al frontierei de stat până în anul 2025.

La elaborarea Programului, s-a ținut cont de datele statistice pentru ultimii 5 ani, specifice diferitor dimensiuni ale criminalității transfrontaliere cum ar fi: migrația ilegală, traficul de ființe umane, traficul ilicit de țigări și produse din tutun, traficul ilicit de alcool și produse alcoolice, circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestor, traficul ilicit de armament, traficul ilicit cu mijloace de transport și traficul ilicit de mărfuri și bunuri.

Totodată, au fost supuse analizei valorile fluxului de persoane și mijloace de transport prin punctele de trecere a frontierei de stat terestre și aeriene și problematicii formării rândurilor la trecerea frontierei de stat, acestea nefiind până acum abordate integrat în cadrul documentelor de politici publice. Soluționarea integrată a acestor probleme va determina dezvoltarea coridoarelor comerciale, creșterea gradului de încredere a cetățenilor în autoritățile statului, respectiv a imaginii instituționale ale autorităților statului, care activează la frontieră, sporirea potențialului turistic, în esență – creșterea economiei și satisfacția cetățenilor.

4. Fundamentarea economico-financiară

Programul presupune atragerea unui volum important de finanțare. Estimarea generală a costurilor pentru implementarea și realizarea Programului a fost efectuată în baza priorităților și activităților identificate, precum și a instrumentelor disponibile în experiența națională și internațională. Programul este bazat pe principiile de sinergie și complementaritate dintre resursele financiare publice și cele atrase, inclusiv de la partenerii de dezvoltare. Costul estimativ pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025 constituie circa 791583,1 mii lei, care vor fi acoperite:

1) din contul bugetelor autorităților și instituțiilor responsabile de

implementare, în limitele alocațiilor aprobate, după cum urmează:

a) bugetul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră: 2022 – 12630,0 mii lei; 2023 – 142817,4 mii lei; 2024 – 178300,0 mii lei; 2025 – 184500,0 mii lei;

b) bugetul Serviciului Vamal: 2022 – 38563,5 mii lei; 2023 – 54946,0;

2) din surse externe, disponibile din partea partenerilor de dezvoltare: 2022 – 117864,1 mii lei; 2023 – 43577,1 mii lei.

Subsidiar, pentru implementarea unor acțiuni ce țin de realizarea atribuțiilor funcționale nu sunt necesare resurse financiare suplimentare, acestea fiind realizate din bugetul aprobat al autorităților și instituțiilor implicate.

Totodată, costurile estimative ale acțiunilor vor fi ajustate pe perioada implementării Planului, reieșind din volumele de alocații disponibile în bugetul de stat.

Suplimentar, menționăm faptul că, unele acțiuni reprezintă o platformă pentru a atrage donatori interesați în implementarea conceptului european de management integrat al frontierelor. Astfel, atragerea surselor externe pentru realizarea acțiunilor din Plan se va produce cu respectarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Urmare aprobării proiectului nu va fi necesară modificarea și/sau completarea altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina-web oficială a Ministerului Afacerilor Interne în rețeaua Internet www.mai.gov.md, la compartimentul „Transparența”, secțiunea „Consultări publice”, rubrica „Consultări publice” și pe pagina-web www.particip.gov.md.

Proiectul a fost avizat pozitiv fără obiecții și propuneri de către Serviciul de Informații și Securitate, Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății, Agenția Proprietății Publice, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică.

Procuratura Generală, Cancelaria de Stat, Ministerul Mediului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică au avizat proiectul fără obiecții, totodată au înaintat unele propuneri, majoritatea fiind acceptate și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

Totodată, proiectul a fost consultat și susținut de către FRONTEX, Organizația Internațională pentru Migrație, Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicii

Migraționale, înaintând unele propuneri de îmbunătățire, acestea fiind acceptate și incluse în proiect
7. Constatările expertizei anticorupție
În conformitate cu articolul 28 alineatul (2) litera a) din Legea integrității nr. 82/2017, proiectul Programului este exceptat de la expertiza anticorupție
8. Constatările expertizei juridice
Ministerul Justiției a înaintat unele propuneri de îmbunătățire a proiectului, acestea fiind acceptate și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

Secretar general al ministerului

Serghei DIACONU